

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre	360 L.
Fél évre	180 L.
Negyed évre	90 L.
Havonta	30 L.

Hirdetések díjazás szerint vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

8. ulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
/ 151.

Arad épületei.

Irtá: Rácz Emil okl. építészmérnök.

Az Aradi Közlöny hasábjain többször írtak arról, hogy Aradváros házáinál észlelhető repedések esetleges fenyegető bedülések okai a talaj viszonyokban keresendők. Így a Nemrég történt Neuman-ház egy részének romba dőlését is ennek tulajdonítják és egyesek véleménye szerint geológiai okokban keresik ezen épület katasztró fájának okát.

Nagyon egyoldalú álláspont volna a fentebbi esetekben tisztán geológiai feltételesekről kitudulni, mert, hogy a jelenségek valódi okát megtudhassuk, ilyen esetekben a szakembert is segítségül kell hívni, aki az épületek természetrajzát is ismeri. Nem szabad eltéveszteni, hogy az építmények nem örök időkre épültek, hanem ezeknek is bizonyos élettartamot kell tulajdonítani, melyen belül az épület kellő gondozás mellett lakható, illetőleg használható. Régebbi megállapítások szerint egy épület átlagos élettartalma 40-50 (?) évre lett számítva. Épületek, melyek ezen életkort már meghalad-

ták, lebontásra kerültek, hogy helyettük újat, jobb szerkezetekből és modernebb elvek szerinti épületet lehessen létesíteni.

A háború befejezését követő gazdasági válságok azonban megakadályozták az épülettulajdonosokat abban, hogy ezt megtehessék, így az épületek nagy része már túlhaladták élettartalmukat és kénytelen kellett lenni tovább szolgálniuk úgy a hogy eredeti rendeltetésüket. A korlátozó rendelkezések, a maximált házbérek stb. a házak jövedelmezőségét csökkentették, avagy megszüntették úgy, hogy már az ugyanis régi épületnek nem lett gondozója, karban tartója. Ennek az lett a következménye, hogy miután a legszükségesebb javítások sem történtek meg, az épület, tegyük fel beázott a fából készült részek, lassan elkorhadtak, a vakolat levált, így azután az idők folyamán az egész épület kezd omladozni.

Nézzük most már azon feltételeket, hogy Aradváros egyes épületei azért repedeznének-omladoznának, mert a város talaja nem volna elég szilárd. Ha ez így volna, akkor a házbédülések statisztikája sokkal rosszabb volna, mint amilyen tényleg. Az már

az építész feladata, hogy megálapítsa a talaj hordképességét, melyre az építményt reá akarja helyezni. Szóval ismerni kell a talajviszonyokat, a megterhelési lehetőségeket, amelyeknek megfelelően tervezi az épület alapjait és az ezekre huzandó falakat stb. Tehát tudatosan kell itt is eljárni. Az építési szilárdságtan már megállapítja a talajok igénybevehetőségét, a szaktudás pedig ezzel karöltve egy bizonyos talajra az építkezés módszerét. Másképpen alapoznak laza süppedős talajra, mint kemény sziklás talajra, szélesebb az alap az előbbinél, kevésbé széles az utóbbinál, de mindig a talaj minőségének figyelembe vételével, számítások útján, lehet csak az épületet helyesen alapozni, hogy ezen a biztos alapon az épület helyesen felépíthető legyen.

Ez a körülmény hiányzik itt Aradon is, mint több más városban. Többnyire szakismeret nélkül, csupán a jó szerencse jegyében építkeztek régebben, nem voltak tekintettel a helyes alapozásra, ráépítették az épületet még felöltött talajra is, hosszú időn keresztül víz járta át az épület alapjait, a víz az alapok alól a feltöl-

tés-szerű talajt kimosza, ennek következményeképpen megrepedeznek az alapok és velük együtt a falak és az armagy is életkorát meghaladó épület kezd dűledezni.

Hogy egyéb mechanikai okok is közrejátszanának egyes épületek vagy épületrészek bedőlésénél, mint teszem fel gőzvasut, autók stb. felfejezhetők, de az ok itt is csak az épületben magában keresendő. A rosszul alapozott épület bizonyos rázkódásokat sokkal érzékenyebben vesz át, mint egy jól alapozott épület. Laza talajra épült ház alapjai és falai már a gőzvasut okozta rázkódások mellett is csakhamar deformálódnak és a nem monolit-tégla rendszer csakhamar megmozdul, aztán következnek a repedések, falkihajlások, melyeknek következményei az épület esetleges bedőlése lehet.

Helyesen, a talaj minőségének megfelelően alapozott és szakszerűen felépített épületet érhetnek kisebb, fajta rázkódások, az nem fog deformálódni, a mai szak tudomány és mesterség tudja annak módját, hogyan kell jól építeni. Azonban kevésbé jól felépített és életkorukat túlhaladó épülettől csodákat várni nem lehet.

A berlini hölgyecske.

(Az Aradi Közlöny berlini levelezőjétől.) A fiatal leányok egy speciális típusáról van szó, amely Berlinben, a társadalmi keveredés városában van otthon. Ennek a leányfajtának legfőbb ambíciója, hogy a „hölgyet”, — vagy, ahogy mi magyarok mondjuk — az „urialeányok” sorába kizdja fel magát. A berlini hölgyecske többé-kevésbé pendentja a bécsi „süßes Mädel”-nek és a párisi „Midiuette”-nek. A férfinek az ő életében is fontos, de más szerep jut. A „hölgyecske” sokat igényel és keveset nyújt, rafináltság tekintetében felel a konjunktúra legrafináltabb lovagjait és még a legsikamlósabb kalandokból is nagyobb testi és lelki emóció nélkül szabadul. Nem bukik el, nem felejtkeznek meg magáról, nem tárja fel belsejét, gyűlöli a szerelmet és a szentimentalitást. De annál inkább érti, mint kell bőkezű gavalér oldalán futva végigélvezni a nagyvárosi éj örömeit. Utja egyik mulatóhelyről a másikba visz. S végül a tükör est befejezéséért — úgy

szólván „becsületből”, mert ez bőkezű gavalérral szemben így való — nem huzódik egy „ártatlan természetű” pásztoróra eköl sem. De zajos élvezet közepette sohasem gyöttri csöndes vágyódás. Nem akar „nő”, csupán úgynevezett „urialeány” lenni.

A hölgyecske rendszerint becsületes házmester vagy iparos-szülők gyermeke, kik leányukat megtakarított garasok fejében valamilyen „előkelőbb hivatásra” neveltetik. Legtöbbnyire a gépirőnői pályán át visz a hid az „urialeány”-sághoz. Persze egészen kénykedve szerint nem uraskodhatik az éroda világában. Mogorva főnökök és huncogó könyvelő-ficsurak nem egyszer alaposan megnyirbálják a fiatal hölgy-jelölt nővekvő öntudatát. Majd meg eldugott fiúkékből és folyosókon az imént még nagyképsüködők ügyesen álcázott vagy esetlen szerelmi ajánlatokkal állnak elő. Ilyenkor az udvarlót a följebbvalóval, ezt pedig az udvarlóval szemben kijátszani, hivatalos durvaság és tulságos meghittség ellen egyformán vörtezzve lennie a hivatalos

hölgyaspiránsnak legfőbb erénye. Az előkelőség nimbusza természetesen ilyen egyensúlyozási kísérletek közben nem egyszer csorbát szenved. De mégis itt ragad rá az első társadalmi síff.

A továbbiakban az Idézőjeles „urialeány” sajtáságos kettős életet folytat. Otthon a megszokott mederben folynak a napok. Eleinte a körültekintő mama lefogja a szépreményű irodista kisasszony egész havi fizetését és azon van, hogy személyes igényei ne lépjenek túl a háztartás szokásos kereteit. De a mi önállósodott hamupipókék ösztönözött életrevalósággal csakhamar kisúrti, hogy a szülői háztól való teljes függetlenség az elegáns világban való boldagulásnak első alapfeltétele. Ráeszmél, hogy nem azért avanszált, hogy szolgáljon a röghöz tapadjon. A havi fizetéssel egyszerűen lehet manővrozni. Személyes használatra szánt levonások, az kezdő trükk. Végül a szülői házat már csupán penziószámba veszi, amolyan olcsó, harmadrangu penziószámba, amely csak keveset követhet, mert keveset is ad.

Ebbe a meghitt családi körbe idegennek tilos a belépés. Látogatást az új hölgy otthon elvből nem fogad, atyjának foglalkozását, lekásának a címét senkiféleképpen el nem árulja. Éppen azáltal tündököl, hogy szármaszását misztikus homályba burkolja.

Valódi, büszke „urialeány”-életét a kis felcseperedett kizárólag házon kívül folytatja. A toilletkérdés megoldása persze nem kis nehézséget okoz. Rámegy a fizetés java és legfinomabb szövetre, szabónőre mégsem jut. A legújabb divattal mindenképpen lépést kell tartani. A jelszó tehát nem az lesz: szolidan, ha mindjárt egyszerűen is, hanem: silányan bár, de divatosan. Lényének bensejében ez a faj korántsem csapodár. Nem meggyőződésből cserélteti máról-holnapra az udvarlót, hanem csak azért, mert „egyik férfi olyan, mint a másik” és nehéz ráakadni az igazira. Szolid menyasszonyságra a berlini hölgyecske bármikor kapható. De miután az uri udvarlót vajmi nehéz dolog vőlegényekké gyúrni, a vőlegénynek pedig ok-

Hazafias szocialisták.

(Érdekes felszólalás a magyar nemzetgyűlésben.)

Budapestről jelentik, hogy a nemzetgyűlés mai ülésén az indemnitási vita során felszólalt Peyer Károly szociáldemokrata, aki az utóbbi időben elhangzott felszólalásokra válaszolt. A parlamenti együttműködésről beszélve kijelentette, hogy a pártok ösz szefogása érdekében ki kell küszöbölni a társadalmi ellentéteket. Tanuljunk a német példából, mondotta Peyer. Ott az egész nemzet a kormány mögött áll. Ha Magyarországon is ilyen állapotokat teremtenek, a szociáldemokraták hajlandók lesznek segíteni és a nemzet újjáépítésében résztvenni, mert éppen olyan hazafiak és magyarok, mint amilyen hazafiak és németek a német szociáldemokraták. (Általános helyeslés és taps.)

A belső dolgok kapcsán fel- említi a Rassay-féle ismeretes hamis nyugtákat, amelyeket egy Bécsbe szökött sikkasztó kommunista gyártott ötvenezer koronaért. Sürgette a rendbontók meg büntetését és azokat is, akik a Fővárosi Operettszínház elleni merényletben szerepeltek. Ezeknek sorában keresendők az Erzsébetvárosi Kör elleni merénylet vezetői.

A nemzetgyűlésen az indemnitási vita a befejezéshez közeledik. Az érdeklődés teljesen gróf Bethlen István miniszterelnöknek a vita végére bejelentett beszéde

vetlenül az uri udvarlók seregéből kell kikériülnie, az est kalandos szórakozásai szokássá válnak. „Miért ne élvezzek, amíg fiatal vagyok?” ezzel a stereotyp kérdéssel mentegeti önagsága saját magával szemben minden izet lenségét.

Különböző kultúrájú barátai oldalán hölgyecskénk a nagyvárosi éjszakát minden változatában végigkóstolta. Ha úgy éjfél körül hazatérésre kell gondolnia és már néhány utcákkal lakása előtt bucsut mond lovagjának, hogy a pietykát elkerülje, iziben végeszakkad a varázslatok világának. A szegénység dohos levegője a pezsgős vacsorától még pityókás „urilány”-nak orrába száll. Bántja az ordenáré butor, az olcsó falóra hangos ketyegése és az öreggek deguszáló hortyogása. Elszontyolodva dobja magát durva, elhasznált párnái közé. Következő reggel, mikor irodábanemés előtt kapkodva kell öltözködni, az esti jó kedv, „Katzennjammeros” mogorvasággá fajul. Kritizál, kötekedik, fitymálva beszél az otthoni proletárviszonyokról.

felé irányul. Ma Reichl Richárd Ernst-párti képviselő az indemnitási vita során elmondott beszédében foglalkozott Peyer Károly szociáldemokratának azzal a kijelentésével, hogy a nemzetgyűlési képviselők tekintélyének visszaállításáért a kormány felelős. Szerinte csak maguk a képviselők állíthatják vissza a tekintélyüket, a Házban azonban olyan kifejezések hangzanak el, amilyeket a múlt nemzetgyűlésen nem lehetett hallani. Ő sokszor nem is a parlamentben érzi magát, hanem valami kültekki korcs mában. A szociáldemokraták felé fordulva a következőket mondotta:

Duca külügyminiszter a külpolitikáról.

(Mi történt a magyar határon? — Jegyzék a nagyhatalmakhoz.)

Bucurestből jelentik az Orient-Rádiónak: Duca külügyminiszter ma meghívta a sajtó képviselőit, hogy tájékoztassa őket a külpolitikájai helyzetéről. A külügyminiszter kijelentette, hogy a tengerszorosok ügye Romániára nézve kedvező megoldást nyert. Reméli, hogy a lausannei béke új rendszert fog teremteni a tengerszorosok kérdésében és ez nagy haladás lesz. Az oroszokkal való tárgyalásokról Duca külügyminiszter kijelentette, hogy Csicserin Lausannében több ízben nyilatkozott, hogy tárgyalni kíván Romániával, a két állam közötti kérdések békés megoldása végett. Ennek alapján a román delegátusok és Csicserin között megbeszélések is folytak és a külügyminiszter reméli, hogy ezek a tárgyalások kielégítő eredménnyel fognak járni. Ami a magyar kérdést illeti Duca külügyminiszter kijelentette, hogy a ro-

Eltűnt ébredő-vezér.

Véget ért a nyomozás a színházi merénylet ügyében.

Budapestről jelentik: A Fővárosi Operettszínház elleni merénylet ügyében Vogel József dr. rendőrkapitány a tegnapi napon már befejezte a nyomozást. Az összes letartóztatottak már átkerültek az ügyészségre. Az utolsó napok munkája azzal telt el, hogy kerestek még egy egyént, aki az Ébredő Magyarok Egyesületében jelentős szerepet játszott a szervezés folyamán. Heffner Gyula, az egyik letartóztatott ugyanis azt vallotta, hogy Balkó József rendőrdíjnyok kivül, aki letartóztatásban van, még egy rendőrdíjnyok járt fel naponta az Ébredőkhöz, aki szintén segédkezett Adorján Géának a támadás előkészítésében. A budapesti rendőrség összes rendőrdíjnyokait ezért már napokkal ezelőtt szembesítették Heffner Gyulával, aki ennek a második rendőrdíjnyoknak a nevét nem tudta. Ezt a rendőrdíjnyokot nem találták meg. Tegnapi újra átkérték Heffner Gyulát a vizsgálóbírótól a főkapitány-

— Ezt a hangot önök importálták ide!

Mielőtt azonban békejobbot nyújtana a szociáldemokraták felé, meg akarja nézni, hogy az a kéz a munkásság igazi képviselőjének a keze avagy pedig nem-e az a bizonyos bibliai szörös kéz. Ezután a gazdasági kérdések bírálatára tért át, az indemnitást elfogadta. Utána Strauss István keresztény ellenzéki szólalt fel, aki Kállay pénzügyminiszter pénzügyi politikáját kielégítőnek tartja, mert ő volt az, aki a koronát stabilizálta. Az indemnitást azonban nem fogadja el, mert annak az elfogadása már bizalmi kérdés.

mán kormány jegyzéket küldött a nagyhatalmakhoz, amelyben sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a határmentén a legutóbbi napokban megejtett vizsgálat ugytalálta, hogy Magyarország nem koncentrált csapatokat a határmentén

— Mi jobban vagyunk informálva — mondotta a külügyminiszter — és az általunk megejtett vizsgálat eredményét közölni fogjuk a nagyhatalmakkal. A nagyhatalmak egyébként a vizsgálat lefolytatásához nem hívták meg sem Romániát, sem Csehszlovákiát, vagy Jugoszláviát és így a vizsgálatot megejtő bizottságot nem informálhatták kellően. Magyarország külföldben a trianoni békeszerződés értelmében nincs is lefegyverezve. Ez tény — mondotta Duca külügyminiszter, aki végül kijelentette, hogy a legteljesebb mértékben meg van elégedve a párisi és római utjával.

tányságra, azonban nem kísérték át, mert a vizsgálóbírónak szüksége volt valamennyi letartóztatottra, a kikkel a tegnapi nap folyamán folytatolagos jegyzőkönyvet vettek fel. Ezért nem Heffner Gyulát kísérték át a főkapitányságra, hanem azt az egy rendőrdíjnyokot, akit még eddig nem szembesítettek vele, tegnap átküldték az ügyészségre és a vizsgálóbíró előtt történt meg a szembesítés. A mértékben ebben az utolsó emberben sem ismerte fel azt az egyént akit az Eme-ben látott. Ezzel megdőlt az a feltevés, hogy egy második rendőrdíjnyoknak is szerepe lett volna ebben az ügyben. A főkapitányságon ezzel az aktussal most már teljesen befejezt nyert ez az ügy és már csak Adorján Géza kézrekerítése van hátra. Illetékes helyen kijelentették, hogy mindezeideig semmi olyan közlés nem érkezett, amely arról szól, hogy a körözött Adorján Géza Budapesten tartózkodnék, akár a Sörház-utcában, akár a Move-ben, akár valamely szállodában.

Ujabb budapesti jelentés szerint a Fővárosi Operettszínházban le-

zajlott botrány előidézői, mintegy tizenheten az ügyészség fogházában vannak. Sok soroksári sváb, néhány egyetemi- és középiskolai hallgató van közöttük. Fogvatartásukról holnap dönt a vizsgálóbíró.

Aradi gyáros kényszeregyezsége

Egymillió lei a tartozás

Ma délelőtt megjelentek az aradi törvényszék cégbíróóságánál Licht füss István és dr. Bauer Félix aradi ügyvédek és Maár Sándor aradi kefégyáros képviselőjében hitelezőivel való kényszeregyezkedés iránt tárgyalás kitűzését kérték. Maár Sándor jogi képviselői bejelentették, hogy a cégnek 48 hitelezője van és ezek követelése meghaladják az egy millió leit. A kényszeregyezkedés iránti kérvényben Maár Sándor kijelenti, hogy az egész tartozását levonás nélkül hajlandó kiegyenlíteni és hitelezőinek 100 százalékos kielégítést ajánl fel. Popovits Szevér dr. táblabíró az aradi cégbíróóság vezetője vette át a kényszeregyezkedés iránti kérelmet és az ügyben azonnal kitűzte a szükséges határnapot. A hitelezők követeléseinek bejelentési határideje március 1, a kényszeregyezkedési tárgyalást pedig március 23-án tartják. Popovits Szevér dr. táblabíró Hotoran Viktor dr. aradi ügyvédet nevezte ki vagyionfelügyelőnek. A törvényszéki hirdetőtáblán már ma délelőtt kifüggesztették a kényszeregyezkedésre vonatkozó felhívást.

A becsület-rendről ír a kizárt francia író.

Viktor Marguerite, a kitűnő francia író, akit a becsületrend lovagjainak sorából töröltek a legutóbb megjelent „La Garconne” című regénye miatt, hosszú levelet intézett a becsületrend tanácsához, amelyben a többek között a következőket írja:

— Semmi sincsen bennem többé azokból az erényekből, amelyek 1914 óta egymásután hagytak el engem. Én azonban remélem, hogy eszméim élni fognak, és azoknak még szolgálhatok, amelyekért a becsületrend lovagjai közé beválasztottak. Több mint másfélmillió ember esett el, akik életük utolsó pillanatában azt hitték, hogy életük feláldozásával kiküszöbölik erről a világról a háborut és azt hitték: egy új és jobb kor fog következni. A hősekkel szemben, akik kiömlő piros vérükkel festették meg maguknak a becsületrend piros szalagját, a renbe ellenben olyan emberek választottak be, akik szomszédságukkal csak bepiszkitották ezeknek a nevét. Csak tiszteletteljes üdvözetemet küldhetem el akkor, a mikor a becsületrend szalagját mind örökre leteszem, amely nekem annyi keserűséget okozott és amely annyi tintát pazaroltatott el velem, amikor arról a bizonyos becsületről irtam emlékezéseimet.

Viktor Marguerite sorai nem nagyon bizelgőek a becsületrend lovagjaira és annak a tanácsra.

Az Acsev. leltározása hóviharban

(Végigjárja a bizottság a vonalakat.)

Tegnap este Brádra utazott el az Acsev vasutüzemét leltározó bizottság, ahonnan visszajövet szemlélik meg a Brád-Ujszentanna, valamint a Borosneu-Cermeu (Csermő) közötti vonalrészt. Arad—Pécska és Arad—Ottlaka vonalakat már bejárták és körülbelül e hét végére fejezik be az egész vasutüzem leltározását. Az utolsó vonalrészén, amely mintegy 130 kilométer hosszú és 31 állomás, 29 vasúti órház van rajta, az Acsev részéről *Elemér Gyula* főfelügyelő, a forgalmi osztály főnöke, aki az összes vonalak leltározásánál jelen volt, Brádtól — Sebesig (Borossebesig) *Szathmáry Béla* főmérnök, e vonalrész osztálymérnöke, a hátralevő részen *Leitner Kálmán* főmérnök vesz részt a leltározási munkálatoknál. A többi osztályfőnökök most a központban dolgoznak és a külső leltározás befejezése után ismét Aradon folytatják a tanácskozásokat. Az anyagkezelési osztály leltározását az Acsev részéről *Joanovits Sándor* főfelügyelő, osztályfőnök végzi.

Az *Aradi Közlöny* munkatársai ma beszélgetést folytatott *Laczay István* főmérnökkel, az első vonalrész osztálymérnökével, aki a leltározó bizottságban az arad-pecicai és az arad-ujszentannai vonalon az Acsevet képviselte. A főmérnök a leltározó bizottság munkájáról a következőket mondotta el munkatársunknak:

— Legelőször az arad-pecicai vonalat jártuk be. Az egész bizottság együtt utazott, de a leltározási munkálatokat csak azok végezték, akiknek az illető rész a reszortjába vágott. Az Acsevek három osztálymérnöksége van, amely alá három vonalrész tartozik. A Cfr. részéről is három főmérnököt jelöltek ki az egyes vonalrész leltározására. Az összes vonalrészre csak a forgalmi osztályok vezetői mennek ki. A bucaresti megbizottak az egész vonalát bejárták. Vonalunk minden egyes órháznál és állomásnál megállott, a nálunk levő leltárt összehasonlítottuk az ottani leltárral és együttesen átfapítottuk meg, hogy a leltárban foglalt adatok megfelelnek-e a valóságnak? Mi csak a leltárt ellenőriztük a Cfr. megbizottakkal együtt, akik egyben mindentől felvették a leltáralományt. Különösebb nyilatkozatok nem voltak a leltározás alkalmával, annyit azonban mondhatok, hogy a Cfr. megbizottaknak nagyon tetszett a berendezésünk és ezt többször ki fejezésre is juttatták. Beszélgettek a személyzettel is és meglepő őket az a tökéletes fegyelmesség, amit még az utolsó vasúti órnél is tapasztaltak. Az arad-pecicai vonalon csak a 9-es

számu órházig jutottunk el. Tovább nem mehettünk a rettenetes hófúvás miatt. Ennél az órháznál teljesen sík területen másfél méter magasan állott a hó. A hatalmas hóréteg alól kellett előkapartatni a leltár szerinti tartalék síneket és talpfákat. Mi már a hóvihar végére érkezünk oda. A vasúti ór, *Pál János* háromnapos tergeteg rémséget állotta ki egye-

Károlyi Mihályék Magyarország ellen.

(Kéri Pál Párisban könyvmotost alapít. — A külföldi magyar emigránsok Moszkvával állandó érintkezést tartanak fenn. — Garami és Lovász távollattartják magukat ettől az akciótól. — Újabb mozgalomba kezdtek az emigránsok.)

(Az „Aradi Közlöny“ bécsi tudósítójától.) Károlyi Mihály, Jászi Oszkár és Linder Béla már hosszabb idő óta Belgrádban tartózkodnak és belgrádi tartózkodásuk során aktív részt vettek abban a hatalmas akcióban, amelyet Jugoszlávia folytat Magyarországgal szemben. Károlyi Mihály és társai a Magyarország ellen irányuló propagandához különböző alapítványokat és általában közreműködésükkel meg akarják könnyíteni a propagandának eredményessé tételét abból a célból, hogy a propaganda eredményessége egyúttal az ő háza vezető utjukat is egyengetse. Károlyi Mihály állandó érintkezést tart fenn Pasiccsal, Jugoszlávia miniszterelnökével, akivel állandó tanácskozásokat folytat és akinek segítségére van a Magyarország elleni akciónak. A Belgrádban tartózkodó magyar emigránsok szoros érintkezést tartanak fenn a jelenleg Amerikában élő Hock Jánossal is, akinek amerikai körútja során sikerült nagyobb dollár-adományokra szert tenni és ezzel a pénzüsszeggel segíti Károlyi Mihályék akcióját. Bécsi kisan-tantörökben Károlyi Mihályék belgrádi propagandájából arra következtetnek, hogy a külföldön élő magyar emigránsok újra nagyobb arányú mozgalomba kezdtek, aminek

Aradi problémák.

(A szoáré-mánia elhajulása.)

A zsurok és szoárék leegyszerűsítésének kérdéséhez bátor hangon szól hozzá ma egy érett gondolkodású asszony. Az érdekes levelet szöveg szerint közöljük:

Tisztelt Szerkesztőség! Lelkes hive vagyok minden társadalmi életnek. Szeretem ha baráti kör veszi körül és csak akkor vagyok elememben igazán, ha kicse rélhetem gondolataimat olyanokkal, akik kellemesek nekem. Méltóztassék elhinni, hogy a legmelegebb családi fészkekben is ráérezik időnként az ember egy kis családon kívüli társaságra. Fiatal asszony koromban volt három-négy család, akivel intim barátságot tartottunk és főként jöttünk össze egymásnál hetenként kétszer-háromszor rendszerint vacsora után. A háziasszony szervezett egy csésze feketét, esetleg teát egy kis tea-sütemény-

dül és teljesen elzárva a világtól. Egészen sápadt volt még akkor is, amikor nekünk elmesélte, hogy a szörnyű hófúvás napjai milyenek voltak. A 9-es számu órházon túl már a magyar határ következnek. Több órház nincsen. A magyar határhoz közel egy kis vasutüzem ágazik el, amelyen lát szállítanak át Magyarországra. Ezt akarta megemlékezni a bizottság, azonban a hóval magasan borított pálya miatt ezt későbbre kellett elhalasztani.

bizonyságára szolgál az a körülmény is, hogy Kéri Pál Bécsből Párisba tette át székhelyét, ahol több ugynevezett emigráns újságíró van s német, angol és francia nyelven könyvmotost akar szerkeszteni. Kéri Pál készülőben levő könyvmotosa magyarellenes célokot fog szolgálni, természetesen azzal a rejtett céllal, hogy a mai magyar kormányzatra diszkreditáló cikkeket bocsásson világra. A könyvmotost Kéri Pál egészen zurnalisztikai alapon akarja megszervezni olyformán, hogy a könyvmotós nemcsak értesítéseket fog közölni a magyar állapotról, hanem kész cikkeket és riportokat szolgáltat német, angol és francia nyelven a magyarellenes világsajtónak. Egyébként úgy Károlyiék, mint Kéri Pál társasága egész Európát behálózza összeköttetésekkel, így Moszkvával is állandó kapcsolatot tart fenn. Kéri Pál könyvmotosa egyik oszlopa lesz a magyarellenes sajtópropagandának. A külföldi magyar emigránsok ilyen irányú mozgalmától csak két magyar emigráns tartja magát teljesen távol. Garami Ernő és Lovász Márton ugyanis nem vesznek részt semmiféle mozgalomban és a többi emigránsokkal összeköttetést sem tartanak fenn.

nyel és kész. Mi asszonyok eldiskurálgattunk a napi eseményekről, vagy leültünk a zongorához, az urak komolyabb témákat tárgyaltak, esetleg alsóztak. Ha jókedvünk támadt táncra is perdültünk és férjeink teljesen kielégítő táncpartnerek voltak számunkra. Éjfélután aztán szépen, meglepődten hazamentünk és másnap kialudva, friss jókedvvel láttunk a mindennapi munkához.

Nem akarok az újdivatu, hogy úgy mondjam, a mammut-estélyek gyomrot rontó, zsebet sorvasztó aberrációtól foglalkozni. Én ilyen sohase rendeztem. De rá akarok mutatni a mai zsúr és szoáré-társaság izlésbeli eltévelyedéseire. Ma már vajmi ritka az a három-négy intim család, melyet egymás társasága kielégít. Ma ha mulatni akarnak, összeszedegetik a fél várost. Egy kis zongoraszó, egy kis alsós? Kinek elég ez? Cigánybanda kell, vagy legalább is tapőr, meg bakarat és chemin de fer, ahol súlyos ezre-

ket vesztenek nők is. A mai szoárékon ugyan ki elégszik meg a férjével? Pláne a saját férjével. Ifjú gavallérokra szomjuhozik a mai zsurdánna, aki édes szemtelenségeket sugdos a fülebe és tánc közben impertinens érzéklenséggel összetéveszti-zavarja a táncosnője térdeit a magáéval. És a férj, az a hülye, jámbor pófával nézi, hogy milyen divatos, milyen kápos az ő drágalátos neje. A mi férjeink nem vették volna szívesen, hogy a fiatal embereket elvegyük a lányoktól és magunk se tartottuk volna ildomosnak azt. Igaz, hogy a mi férjeinknek aztán nem is kellett behunyni hol az egyik, hol a másik szemüket, sőt néha mindkettőt. A mai zsurtársaság már valóságosan törvényesnek fogadja el egy-egy zsurdánna barátságát a maga zsuriójához. Van törvényes férfi és legális udvarló.

Látja t. Szerkesztő Ur, ide fújult el a fékevesztett zsúr és szoáré-mánia. Az első között akarok lenni tehát, aki üdvözlöm az *Aradi Közlönyt*, amikor a zsurlakodalmaktól visszatérést hirdet az egyszerű, polgári teához és vele ahhoz a társadalmi érintkezéshez, amely meleg, amely családias és megőrzi a férfi számára a feleséget, a gyermekek számára az anyát.

Egy negyvenéves asszony.

A további hozzászólásokat közöljük.

Szovjetcsapatok

a törökök támogatására.

Athéni hír az oroszok partraszállásáról.

BELGRÁD. Ide az a hír jött Athénből és a belgrádi újságok szenzációs formában közlik, hogy a tengerszorosok mentén erős szovjetcsapatok szállottak partra, a melyek szükség esetén Tráciában a törökök mellett fognak harcolni a görögök ellen. Egyelőre nem lehet tudni, mi igaz a dologból és a hír még megerősítésre szorul.

LAUSANNE. A konferencia területiális bizottsága holnap fogja tárgyalni a karaguzsi, valamint a Gallipoli-félszigeten levő török erődítések ügyét.

Lausanneból jelentik: Ma került napirendre a mossuli kérdés. A vita úgy folyt le, amint azt az eddigi tapasztalatok után várni lehetett. Mindkét részről a legtulzabb követelésekkel álltak elő. A dologban az a legérdekesebb, hogy mindkét oldalon a petroleumért harcolnak, ami Angliára is, meg Törökországra nézve is életkérdés. A tárgyalás alkalmával azt hangoztatták, hogy a mossuli kérdésben népszövetségi döntés legyen, ugyanis Törökország ragaszkodik a népszavazáshoz. A vita eredményeképpen Curson lord kimondotta, hogy haladéktalanul megteszi a szükséges lépéseket, hogy a mossuli kérdést a népszövetség elé vigyék.

Hogy áll a leu?

Január 24-én fizettek 100 leuért:

Párisban 7.65 frankot
Zürichben 2.70 frankot,
Budapesten 1450 koronát
Newyorkban 51.75 centet
Brüsszelben 8.60 frankot
Londonban 1 font 900 lei.

Lesz gyufa Aradon.

(Nem emelkedik az ára.)

Az aradi kereskedésekben az utóbbi időben vagy egyáltalában nem lehetett gyufát kapni, vagy csak olyanoknak adták, akik dohányneműket vagy mást is vásároltak, de ezeknek is csak egy-két dobozzal. Megindult a találgatás, hogy mi az oka a gyufával való takarékoskodásnak és az a hír terjedt el, hogy a gyufa meg fog drágulni és ezért rejtették el a kereskedők készleteiket. Prodan Aurél monopolrevizor ma értesítést kapott, hogy nagyobb mennyiségű gyufa érkezett Romániába külföldről és az újabb szállítmányból Aradra is fognak nagy mennyiséget küldeni. A revizor kijelentette, hogy eddig azért nem volt gyufa Aradon, mert az utóbbi időben külföldről nem kaptak Románia gyufát és a belvárosi gyárak nem voltak képesek annyit gyártani, amennyi a szükséglet fedezésére elég lett volna. A napokban meg fog érkezni a gyufa Aradra is és mindenki akár száz dobozzal is kaphat belőle egyszerre. A gyufa ára dobozonként továbbra is 50 bani marad.

A volt monarchia

adóssága i

Felosztotta a Jövátételi bizottság.

Párisból jelenti a Havas-távirati ügynökség, hogy a jövátételi bizottság ma a következő hivatalos kommunikát tette köze: A bizottság a saint germaini és a trianoni szerződések értelmében végrehajtotta a volt monarchia háboru előtti adósságainak felosztását és a következő határozatot hozta:

1. A fundált adósságokat az az állam vagy azok az államok veszik át, amelyeknek a területén vannak a zálogok, amelyek a legtöbb esetben a vasutak. Ha a vasúti hálózat teljesen az egyik utóállam területén van, akkor az adósságot ez az állam veszi át. Ha azonban a vasúti hálózatot új állam egy vagy több határa szeli át, akkor a tartozásért a felelősséget az érdekelt államok mind-egyike vállalja annak a vasúti vonal hosszának az arányában, amely a saját területén van. A jövátételi bizottság minden egyes adósságra ezt az arányt állapította meg és csupán a volt osztrák-magyar szabadalmazott vasutársaság hálózata adósságának a felosztása a kivétel, amely igen fontos döntés tárgya lesz. 2. A nem fundált adósságok, amelyeknek a címleteit lebélyegzik, az osztrák köztársaság, Olaszország, Lengyelország, Románia és Csehszlovákia között osztják fel azokat. A magyar adósságot a mos-

tani Magyarország, Románia, Jugoszlávia, Csehszlovákia és Fiume között osztják fel. Az utóállamok a reájuk eső részt amennyiben nem fundált osztrák adósságról van szó, 1920. július tizen-

Gróf Apponyi Albert Párisban.

(A francia gazdasági élet vezető emberei előtt fel fogja tární Magyarország helyzetét)

BUDAPEST. Az interparlamentaris konferencia végrehajtó bizottsága február 20-án ülést tart Párisban, melyen Magyarországot gróf Apponyi Albert fogja képviselni. Apponyi Albertet most erősen lefoglalják az uti előkészületek. Több hétre terjedő utja folyamán nemcsak a párisi interparlamentaris ülésen fog részt venni, hanem több napot szándékozik Párisban tölteni és onnan Spanyolországba is készülni, ahol az exkirályi családot látogatja meg.

Apponyi Albert párisi tartózkodási ideje alatt minden valószínűség szerint a francia gazdasági élet vezető egyéniségeivel is érintkezésbe

fatodikával, amennyiben magyar adósságról, 1921. július 26-ikával veszük át, vagyis a saint germaini, illetőleg a trianoni békeszerződések életbeléptetésének napján lépnek életbe.

fog kerülni és alkalma lesz arra, hogy a társas érintkezés formájában feljárassa a vezető körök előtt Magyarország mai helyzetét úgy gazdasági, mint egyéb tekintetekben. Erre az eshetőségre figyelemmel Apponyi Albert fölkérte a pénzügyminisztert, hogy terjedelmesebb, Magyarország mai gazdasági helyzetére vonatkozó pontos számszerű adatokkal ellátott emlékiratot bocsásson rendelkezésére, hogy az abban felsorakoztatott bizonyítóerejű, statisztikai adatok alapján legyen módjában Párisban — ha sor kerül rá — a helyzetet ismertetni. Gróf Apponyi Albert február első napjaiban utazik Párisba.

Az alkotmány-reform.

(Ellenzéki vezérek nyilatkozata.)

A kormány, mint már többször jelentették a lapok, a parlament mostani ülésszakán akarja letárgyalni az alkotmányreformot. Az ellenzék valamennyi párt árnnyalata most azt követeli, hogy a kormány ne nyujtsa be a reformtervezetet. A Dimineata megszólaltatta az ellenzéki vezérket, a kiknek nyilatkozatát a következőkben adjuk:

Argetoianu volt belügyminiszter azt mondja, hogy miként pártja nem vett részt az eddigi tárgyalásokon, nem fog részt venni az alkotmány feletti vitában. A párt tiltakozni fog a benyújtás ellen. Popovici M. a nemzeti párt egyik vezére kijelentette, hogy a helyzet nap-nap után súlyosbodik, hogy soha nem érezte a románság egyetlen ember önkényének annyira nyomasztó voltát, mint most. A törvénytelenül létrejött parlamentnek nincsen erkölcsi tekintélye ahhoz, hogy alkotmánytervezetet nyujtsa be. A nyers erőszak csak a négeréknél alkalmazható és a tolvajokkal szemben. Egy modern állam megalapozásához magasabb jogi és kulturális feljegzésre van szükség. A mostani viszonyok, a képviselői immunitás megsértése idején lehetetlen az alkotmányreform tárgyalása. Fájlatja az eseményeket, de meg kell maradni a mostani álláspont mellett akkor, mikor a kormány az ellenzék tiszteséggel megszerzett mandátumát taktikából akarja megsemmisíteni. Dr. Luru reméli, hogy az egyesült ellenzék képes lesz akkora szívós energia kifejtésére, hogy elkergesse a kormányt. Ha kell a parlamenten kívül kezdik meg a kormány megbuktatását. Dr. Madgearu V. a paraszt párt másik vezére azt mondja, hogy a paraszt párt csak azért lépett be a parlamentbe, hogy figyelmeztesse a kormányt, miszerint nincs itt az ideje annak, hogy a liberálisok betერიessék alkotmánytervezetüket. Ha mégis megteszik, azonnal kivonulnak a parlamentből s a liberálisok kihívásai által már előre felkészült és felbőszített népvihar kíméletlenül és hamar elsepri a kormányt.

Jorgu azt mondja, hogy a par-

lamentbe be fognak menni a nemzeti demokrata pártiak s ahol szükség lesz a nép érdekében felszólalnak az alkotmány vitánál is jelen lesznek, de nem vesznek benne részt.

Miért nincs zsir?

(Dr. Angel polgármester nyilatkozata.)

A leginségebb háborus években sem emlékezünk ilyen súlyos zsirhiányra, mint amilyen ma Aradon uralkodik. A háztartások legnagyobb részében teljesen kifogyott a zsir. A tehetősebb polgárok kénytelenek vendéglőkben étkezni, vagy Ujaradra menni zsirt vásárolni, ahol ma már száz leuért kérték egy kiló disznó zsirért. Az Aradi Közlöny munkatársa ma délelőtt beszélgetést folytatott dr. Angel István polgármesterrel az aradi zsirhiányról. A polgármester a következőket jelentette ki:

— A zsirhiány legfőbb oka az, hogy még a kiviteli tilalom előtt Aradon és a megyében öszszevásárolták a sertéseket és részben a Regátba, részben külföldre szállították. Ezzel természetesen csökkent a sertésállomány és emelkedtek az árak. Ma már 36—38 leuért kérték az élősertés kilójaért. Így a hentesek nem találhatják meg számításukat. De ezért az árért is alig lehet Aradon sertést vásárolni. A vágóhidon meg lehet állapítani azt a tényt, hogy az utóbbi időben nagyon kevés sertést vágta Aradon. Több kereskedő utazott nem rég a királyságba különösen Beszarabiába, ahol aránylag olcsón lehetett volna sertéseket vásárolni. Ott azonban az a kellemetlen meglepetés érte őket, hogy nem engedték a vásárolt sertéseket elszállítani, mert nem volt vásárlási engedélyük. Holott a kik iparengedéllyel foglalkoznak sertésvásárlással, azoknak nem kell külön engedély, mert ilyet

semmiféle rendelet nem ír elő. A visszaérkezett kereskedők vásárlási engedélyt kaptak a várostól, amellyel ismét elutaztak Beszarabiába, hogy a vásárolt sertéseket Aradra szállítsák. Ha ez sikerül, remény van arra, hogy a zsirhiány egyelőre megszűnik. A város vezetősége, szintén mindent el fog követni, hogy a jövőben a közönség akadálytalanul legyen ellátva zsirral.

Aradi kereskedők

az adóreform és spekulatörvény ellen.

(A kereskedők Tanácsának ülése)

A Sfatul Negustoresc (Kereskedők Tanácsa) aradi tagozata ma este 6 órakor ülést tartott a tanács állandó helyiségében, a Vadászkiirt-étterem mellett levő helyiségben. Az ülést Ádám György, a Viktoria takarékpénztár vezérigazgatója, az aradi Sfatul elnöke nyitotta meg. Beszédében üdvözölte a megjelenteket, majd bejelentette, hogy az aradi Sfatulnak hosszas utánjárás után sikerült állandó hivatalos helyiséget találnia, amelyben naponta este hat órától nyolc óráig a tanács vezetőségének két tagja hivatalos órákat fog tartani. Az elnök megnyitása után az új adóreform ellen foglaltak állást, amely különösen a régi királyságbeli kereskedőket sújtaná igen súlyosan, az eddigieknél sokkal súlyosabb adókkal. Az aradi Sfatul a kereskedők szolidaritásából kifolyólag szintén be fogja jelenteni hozzájárulását az új törvény egyes pontjai ellen való tiltakozáshoz. Ezután bejelentették, hogy a Kereskedők Köre átiratot intézett a Sfatulhoz, amelyben együttes fellépésre szólította fel a most a Kamara elé kerülő új spekulatörvényjavaslat tárgyában a Sfatul. Az együttes eljárásról úgy határozott a Sfatul, hogy csatlakozik és a február negyedikén a Városháza nagytermében megtartandó nagygyűlésen testületileg részt vesz. A piacnak a Piata Avram Jancura (Szabadság térre) való visszahelyezésének ügyét levették a programról arra való tekintettel, hogy az épen érdekelt kereskedők semmi érdeklődést nem tanúsítottak az ügy iránt és a mai ülésen meg sem jelentek. Végezetül Ádám György elnök még annak az óhajának adott kifejezést, hogy a Sfatul új helyisége az aradi kereskedők összejöveteli helyisége legyen, ahol naponta megbeszélhetik közös, mindnyájukat, vagy akár csak egyeseket érdeklő ügyeiket. Ádám elnök ezután az ülést bezárta.

Összeírta: J. J.

Gyomorhurtnál, májbetegségek-nél, epekövek-nél a FERENC JÓZSEF keserűviz használata gyakran rendkívül jó szolgálatot tesz.

HIREK.

Az új posta-törvény.

Megszűnik egy postaigazgatóság.

Bucuresti. Most készült el az új posta törvény-tervezet, amely gyökeres változást jelent a postaigazgatásban. A tervezetet megküldték az összes kerületi igazgatóságoknak véleményezés céljából. A Rador értesülése szerint az átszervezésnél a postaigazgatóságoknak eddigi kerületi beosztását is meg fogják változtatni. Erdélyben a leglényegesebb változás az lesz, hogy az oradeamarei (nagyvárad) kerületi postaigazgatóságot a tervezet megszünteti. Ezzel szemben a timisoarai (temesvári) és clujji (kolozsvári) igazgatóságok hatáskörét kibővítik. A temesvári igazgatóság hatásköre a Marosig és Oltig terjed, míg a nagyvárad postaigazgatóságtól elkerülő többi rész a clujji (kolozsvári) igazgatóság hatásköre alá kerül.

— Az Averescu-párt magatartása. Bucuresti. Az Averescu-párt parlamenti magatartására vonatkozólag a lapok azt írják, hogy a párt egyik kiváló tagja a napokban felkereste Averescu tábornokot turnuszeverini lakásán és utasítást kért tőle. A tábornok azt az utasítást adta, hogy a képviselők jelenjenek meg a parlamentben, jegyezzék be nevüket a naplóba és azután hagyják el az ülést.

— Küldöttség egy bezárt gimnázium ügyében. A Rador clujji (kolozsvári) tudósítója jelenti: Az oradeamarei (nagyvárad) premontrai gimnázium ügyében ma tanári küldöttség kereste fel Sándor József kamarai képviselőt, hogy a gimnázium megnyitásának kérdését vele tárgyalja. A küldöttség tagjai abban állapodtak meg a képviselővel, hogy az intézet és a szülők részéről küldöttséget keresi fel Anghelescu közoktatásügyi minisztert, akitől azt fogják kérni, hogy amennyiben állmellenes cselekedettel vádolják az intézetet, úgy az illetékes felekezeti főhatóság útján gondoskodják bíraskodásról. A küldöttség Sándor József vezetésével még e héten utazik el Bucurestibe.

— A Neuman-ház újjáépítése. Arad város építészeti bizottsága ma délelőtt foglalkozott a Neuman-ház fötéri frontjának újjáépítési tervével. A háztulajdonos benyújtotta az új épület tervezetét. Az épület kétemeletes lesz. A földszintre kilenc üzlethelyiség kerül, az első és második emeleten pedig kilenc-kilenc szoba lesz. Az emeleti helyiségeket irodai célokra teszik alkalmassá. A bizottság célszerűnek találta az új épület emelését és hozzájárult a tulajdonos kéréséhez, amely szerint a két üzletet alakította a jelenlegi helyiségükből. A két üzlet részére ideiglenes barakkot emelnek a fötérre. Az épületrész lebontását a napokban megkezdik, hogy a jóidők beálltával hozzáfoghassanak az építkezéshez.

— Korytnicát megvették a hollandusok. Rózsahegyéről jelentik, hogy egy holland társaság a kies tükvesü Korytnica-fürdőt egy millió cseh koronaért megvásárolta.

A prefektus Arad élelmezéséért.

(Gondoskodik maximális áru élőállatokról. — Mészárosok és hentesek küldöttsége a prefekturán.)

Az Aradi Közlöny tegnap vezércikkben hívta fel a hatóságok figyelmét azokra az anomáliákra, amelyek ma Arad élelmiszerellátását jellemzik. Főleg a hus és a zsír azok, amelyekkel a legszemérméletlenebb árdrágítás folyik és amelyekből még a kétszeres maximális áron sem lehet mindig kapni. Georgescu János belügyi vezérfelügyelő, Arad város és a megye prefektusa a mai napon magához hívatta az aradi hentesek és mészárosok képviselőit és érdeklődött tőlük, hogy mi az oka annak, hogy Aradon kevés a hus és mincse zsír és ha van, azt horribilis áron árúsítják. A hentesmesterek képviselői azonnal védekeztek, hogy maximális áron élőállatot beszerezni teljeséggel lehetetlen. Ma a sertés kilogrammjáért élősúlyban 35—38 lejt kérnek, sőt negyvenet is és ezen az áron nem tudnak vásárolni, mert mire az élőállatból kimért hus és zsír lesz, addigra nekik is sokkal többre kerül, mint amennyiért el szabad adniok. A marha ára is élősúlyban ma 18—20 lei és még azt sem képesek elfogadható áron eladni. Az élőállat drágaságának szerintük az élőállat-export az oka. Ma ugyan

— Takarítani kell a járdákat. Az utóbbi időben számos baleset történt Aradon, a sikos, takarítatlan járdák miatt. A rendőrség még a tél elején felszólította a háztulajdonosokat a járdák takarítására. A rendőrségre az utóbbi időben rengeteg panasz érkezik a közönség köréből, amelyek mind arról szólnak, hogy a járdákat nem takarítják. A rendőrprefektura ezután szólítja fel ismét az érdekelteket, hogy a járdákat takarítsák, ellenkező esetben a legsúlyosabb büntetéssel sújtják őket. A rendőrség holnap reggel razziat tart és a razzia vezetője feljegyzi azokat a házakat, amelyek előtt takarítatlan a járda.

— Halálozás. Súlyos gyász érte Metzger Márton karánsebesi római katolikus lelkészt, az aradi katolikus főgimnázium volt tanárát. Atyja, id. Metzger Márton tegnap 57 éves korában Ság községben hirtelen elhunyt. Az öreg ur évekig bírása volt a községnek és igazgatója az ottani takarékpénztárnak. Elhunytá általános részvételt keltett.

Kaiser-Boraxtól a köröm

Olyan tiszta lesz, hogy öröm.

— A Hangya jubileuma. Budapestről táviratozzák, hogy a Hangya forrasztási szövetkezet ma ünnepelte 25 esztendő fennállásának jubileumát. A lapok cikkekben és vezércikkben emlékeznek meg a szövetkezet tevékenységéről, amely első volt az országban a szövetkezeti eszme terjesztésében és ő honosította azt meg. A szövetkezettel több százezer kisegyzteucian segített, megszervezte a falukat és nagyszerű gazdasági hálózatával eljuttat a legeludgottabb és a legkisebb faluba is. A Hangya negyedszázados jubileuma meglepés és bensőséges ünnepelésre adott alkalmat.

már be van szüntetve a kiviteli engedélyek kiállítása, de az eddig kiállított kiviteli engedélyek még érvényben vannak és ezekkel egész vonatkomány előállított visznek ki meglehetősen gyakori időközökben külföldre.

Georgescu prefektus hangsúlyozta, hogy a megyében is vannak maximális árak és a henteseknek a maximális árakon kell beszerezniük az élőállatokat. A henteseknek arra az ellenvetésére, hogy nekik nem adják oda a gazdák maximális árakon a vágoállataikat és inkább nem adják el azokat, a prefektus kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, hogy a hentesek és a mészárosok maximális árakon láttassanak élőállatokkal. Ezt a kijelentést a hentesek és a mészárosok képviselői meglelégedéssel vették tudomásul. A prefektus kijelentette még, hogy haladéktalanul interveniálni fog a belügyminiszternél, hogy nyújtson módot arra, hogy az élőállatokat maximális áron szerezhessék be. Addig is azonban a hentesek és mészárosok maximális árakon kötelesek a közönséget hússal és zsírral ellátni.

— Slezák Leó balesete. Grázból jelentik, hogy tegnap este az „Aida” című opera előadása alatt Slezák Leót a neves tenoristát, a ki Rhadames szerepét énekelte, baleset érte. Amikor a diadalkocsin a színpadra jött, a kocsikereke kiesett és Slezák kizuhant a kocsiból. A függőnyt azonnal lebecsajították, a nézőközönség között izgalom keletkezett, amely hamarosan lehült, amikor az igazgató a függőny elé lépett és kijelentette, hogy a művésznök nem történt komolyabb baja. Slezák, aki az arcán horzsolásokat szenvedett, végigénekelte szerepét.

— Meteor-bál február 17-én.

— A kéményseprők kollektív szerződése. Az aradi munkafelügyelőség ma megjelentek a kéményseprők által megválasztott bizalmiférfiak és kérték egy új kollektív szerződés megkötését. Popescu munkafelügyelő a tárgyalást szombatra tűzte ki.

— Minden harisnya — selyem harisnya. A pénzügyminiszterium szakértői bizottsága Bucurestiben elhatározta, hogy a cérna vagy pamutharisyákat is, ha azok csak a legcsekélyebb selyembeleszövés is megállapítható, a jövőben nem mint egyszerű cérna vagy pamuthimzettáru, hanem mint selyemmel himzett árut kell kezelni és így kell a vámhivataloknak is azokat elvámolni.

— Értesítés. A n. é. közönség szíves tudomására adjuk, hogy „Vadászkürt” éttermünk vezetésére megnyertük Sugár József urat, aki évenként a „Fehér Kereszt” üzletvezetője volt. Hiszünk, hogy a jövőben is sikerül a n. é. közönség teljes meglelégedését kiérdemelni. Tisztelettel: Szalpéter és Sebestyenné, tulajdonosok.

— Lányok, asszonyok, táncosok gyönyörű csoportja lesz együtt az aradi ujságírók január 27-iki jelmezestélyén. Az ujságírók már hosszú évek óta nem rendeztek bálát Aradon és az eddigi nagyszerű ujságíróbálak után joggal remélni a közönség, hogy az idej jelmezestély olyan szép lesz, amilyen szépet csak a fantázia alkothat. Ezer ötletet és a leleményességnek minden megnyilvánulását a bál szolgálatába állították az ujságírók és a jelmezestély pazar csillogása, színpompás látványossága, a csodás és gyönyörű karnevállvonulás és a közönség szórakoztatása minden egyéb módja a január 27-iki jelmezestélyt feledhetetlenné teszi. A környékbeli községekbeli csoportokba tömörülve rándul be az élőlélő közönség szombat este Aradra — olyan álarcos és jelmezestély még nem volt Aradon. Aki tévedésből még nem kapta meg a meghívóját, az Aradi Közlöny, vagy az Aradi Hírlap szerkesztőségében (személyesen délután 4—6 óra között) pótlás végett jelentse be.

— AMTE. január hó 28-án tartja évi közgyűlést a Városháza emeleti tanácstermében délután 2 órai kezdettel, melyre az összes tagok szíves megjelenését kéri az Elnökség.

— Tűz a parádi üvegyárban. Ma hírek érkeztek arról, hogy a parádi üvegyár leégett. Egy újabb távirat azt jelenti, hogy az üvegyárnak csak egyrésze égett le. A tűzről szóló hírek tulzottak voltak. A tűz úgy keletkezett, hogy a kemencék felett levő tető kigyulladt, amely kétszáz éves fagcendákból állott s ez hamarosan a lángok martaléka lett. A raktár- és melléképületekben a kár jelentéktelen volt. A tüzet minden valószínűség szerint a gázfelvezetőből kipattant szikra okozta. A kár körülbelül 45 millió korona.

— Egy munkás tragédiája. Ma telefonon jelentették az aradi ügyészségnek, hogy Galdea Mihály malom munkást a pancotai gözmalomban egy kerék elkapta és agyonzúzta. A szerencsétlenül járt munkás azonnal kiszervevett.

— Megfagyott az országuton. A madearati (magyarádi) országuton tegnap egy 65—70 éves ember hulláját találták. Személyazonosságát nem sikerült megállapítani. Valószínűleg vándor volt, aki a nagy hidegben legyengülve nem bírta tovább az utat, leült és megfagyott.

— Letartóztatott tolvajok és orgazdák. A rendőrség ma letartóztatta Erdélyi Jánosné, Grosz Lászlót és Grosz Jánost lopás és orgazdaság miatt. Megindult ellenük az eljárás.

— Rablógyilkossági kísérlet a plébánián. Abádszalók község plébániáján nemrégén Zimmermann kántortanító tárgyalta Duchnovszky plébánossal, délután hat óra tájban. Tárgyalás közben hirtelen kinyílt az ajtó és azon egy álarcos férfi ugrott be, lövésre készen tartott karabélylyal. A fegyvert a benlélőkre fogta és pénzt követelt. Zimmermann kántor, aki közelebb esett az álarcos rablóhoz, hirtelen ugrással mellette temett, a karabélyt kezéből kicsavarta, azután pedig az álarcot tépte le. Amint az álarc nem fődte arcát, a kántortanító szinte elképedve nézett a zsványra, aki a falu egyik ismeretebb legénye volt. Ezt a pár pillanatot a rabló fölhasználta és kétélű rohamkését előrántva a kántort rohant, akivel vad birkózásba kezdett, amely azzal végződött, hogy a kántor súlyos sebekből borítva össze-

esett, a zsvány pedig az ablakon kiugrott és elmenekült. Később azonban a csendőrök letartóztatták.

— **Agyonlőtte a fivérét.** Jelentették, hogy az ineni (borosjenői) kórházban meghalt Kálián Traján 8 éves kis fia, akit 11 éves Kálián János nevű bátyja Bochián (Biharszegyében) játékközben legyverrel agyonlőtt. Megállapították, hogy a lövés vadászfegyverből érte a kisfiat sörétek hatoltak a tüdejébe, úgy, hogy amire az ineni (borosjenői) járási kórházba szállították, már nem lehetett megmenteni. A kisfiu belső elvérzés következtében másnap reggel meghalt. A gondatlan szülő ellen megindították az eljárást.

— **Az aradi Hakoah Sport-Egyesület** e hó 28-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja rendes évi közgyűlését a Városi kávéház emeleti club-helyiségében, melyre az összes tagok szíves megjelenését kéri az elnökség.

— **Segítség egy nyomorgó tisztviselő családnak.** Szomorú levelet hozott az Aradi Közlöny szerkesztésének a posta. Egy szegény tisztviselő tárja fel benne nagy nyomorát, sok sorscsapás érte — négy hosszú oldalon írja le azokat a bajokat, amelyekkel az élet sújtotta. Nem ismertjük részletesen a panaszos sorokat: beteg feleségével és gyermekével hideg szobában szűkösen nyomorog és a társadalom segítségét kéri. Munkatársunk utánajárt igazának és megállapította hogy tényleg sürgős támogatásra szorul a szerencsétlen sorsu tisztviselő család. Aki teheti, juttasson valamit térszűkre, fát, vagy egyébét. Az adományok továbbítását szíveségből Bauer Gyula a Minorita-palotában levő pipás üzlete vállalta el.

A „Kapuvédó”. Egy kis füzet hagyta el ma a sajtót: „Kapuvédó” a címe és Strifler Ferenc katolikus főgimnáziumi tornatanár a szerzője. Könnyed stílusban, elevenséggel írja le az újabb nagy szeretetnek örvendő kapuvédó-labdajáték szabályait a kitűnő sportember, aki Arad város sportéletében már évek óta jelentős szerepet játszik. Kétségtelen, hogy ez a hézagpótló füzet a kapuvédót üző ifjuságnak nélkülözhetetlen. A füzet még néhány diák ötletes hozzászólását is tartalmazza. A „Kapuvédó” minden könyvkereskedésben kapható, példányonként 5 leiert.

Likörgyárak háborúsága

(A „Flóra” védjegybitorlásért feljelentették.)

Néhány nappal ezelőtt az aradi rendőrségen a Zwack-féle budapesti likörgyárnak, amely nem régiben Srtán (Világoson) telepedett le, jogi képviselője megjelent és védjegybitorlás címén feljelentést tett a Flóra aradi likörgyár ellen. A Zwack-féle likörgyár évek óta gyártja az „Ivette” vignettával ellátott liköröket és ez a név már közismert a kereskedők és a fogyasztók között. A Zwack-likörgyár az „Ivette” nevet annak idején a védjegyhivatalban hivatalosan bejelentette és így ennek utánzása a jelenleg is érvényes törvények értelmében tilos. A feljelentés előadja, hogy az aradi Flóra likörgyár hasonló szövegű címkével ellátott liköröket hozott forgalomba és kéri a védjegyezett „Ivette” szóval ellátott likörök

és címkék elkobzását. Miután a feljelentő a rendőrség előtt igazolta a hivatalosan védjegyezett szöveget, a rendőrség kiadta az intézkedést az elkobzás iránt. Ezt az intézkedést tegnap hajtották végre. A rendőrség emberei megjelentek a Flóra likörgyár Strada Metinau (Forray utca) sarkán lévő gyári és irodahelyiségeiben, amelyeket felkutat-

tak és az ott talált összes „Ivette” címkéket, valamint az ilyen jelzéssel ellátott liköröket elkobozták. A rendőrség nemcsak a Flóra likörgyárnál, hanem az összes aradi pálinkakereskedőknél is lefoglalta a Flóra likörgyár által gyártott „Ivette” liköröket. A rendőrségen már lefolytatták a kihallgatásokat is és ma áttették az ügyet az aradi ügyészséghez.

Tűzriadalom a Központi-szállóban.

Kigyulladt egy kémény. — Pánik a szálloda vendégei között

Könnyen katasztrófálissá válható tűzveszedelemben forgott ma hajnalban az aradi Központi-szálloda két emeletes épülete. Négy óra után néhány perccel fojtó füstszag terejedt el a szálloda másodemeleti folyosóján. A szálló személyzete felébredt az átható füstre és rémülten kutatnia annak okát. Közben a füst beszivárgott a szálloda szobáiba, ahonnan a vendégek összecsomagolva holmijukat ijedten menekültek a folyosóra. A folyosót gyéren világították meg a villanylámpák és a sűrű füst mindjobban terjedt. Egyegyed ötkor hatalmas robaj hallatszott a folyosó balsarkából. Körülbelül két négyzetméternyi helyen a mennyezet megrepedt és nagy zajjal zuhant le a másodemeleti folyosó kőcokkaira. Ebben a pillanatban lángnyelvek csaptak le a mennyezet repedésén, amelyek kísérteties fényt vetettek a menekülő kétségbeesett arcúra. Telefonáltak a tűzoltóknak. A tűzoltóság megérkezéséig a szálloda igazgatója házi tűzoltóeszközökkel próbálta elejét venni a katasztrófának. A tűzoltóság pontosan fél ötkor érkezett teljes felszereléssel a helyszínre és egy órai munka után sikerült a tüzet eloltani.

Ma délelőtt megjelent a helyszínen Herling Gyula városi főmérnök és Mihajlovits Gyula tűzoltóparancsnok és helyszíni szemlét tartottak. Megállapították, hogy a tüzet egy kéménybe épített gerenda okozta. A kémény belsejéből lehullt a vakolat és a felszálló szikrák közvetlenül érték a beépített, kiszáradt gerendát. A gerenda tüzet fogott, amelytől meggyulladt a padlózata is. Szerencsére a tüzet idejekorán észrevették és így sikerült megmenteni az épületet a súlyosabb katasztrófától, amelynek kiszámíthatatlan következményei lehettek volna.

A tűz eloltása után a megrémült lakók remegve, de némileg megnyugodva tértek vissza szobájukba. Az épület biztosítva van, így a tűz által okozott károkat a biztosító intézet megfizeti.

A tűz eloltása után a megrémült lakók remegve, de némileg megnyugodva tértek vissza szobájukba. Az épület biztosítva van, így a tűz által okozott károkat a biztosító intézet megfizeti.

Irodalom, művészet

Ujházy Ede és Follinuszné Csigaházy Etel.

Hogy miként kerül ez a két érdekes név egymás mellé, a következőképpen magyarázom meg. Az aradi színház elhatározta, hogy több nagy művész emlékét bizonyos évfordulón feleleveníti úgy, hogy egy-egy kiváló szerepét előveszi, mintegy felidézve a nagy művész szellemét a közönség előtt. Most Ujházy Ede diszeladása következett volna. Így tüztük ki a „Constantin abbét.” En vállalkoztam a szerep eljátszására, azt gondolva, hogy ha mást nem teszek, mint a nagymester felfogását lehetőleg hűen visszaadom, már célt érek, mert ama két és fél óra alatt, mialatt a meszer szerepét eljátszom, mindenki a mesterre fog gondolni és én elértem a kegyeletes célt. Egy olyan nagy művészt utánózni nem bűn, sőt nehezebb, mint újat alkotni. Jó kritika az a színészről, ha azt írják róla, hogy 1-1 nagy művészt jól utánzott. Hegedűs Gyula előtt tréfált meg engem egy kiváló kritikus barátom, azt mondván Hegedűsnek „hogy mester mi önt előbb látjuk szerepeiben mielőtt idejön, mert van itt valaki, aki nagyszerűen utánózta Önt”, mire Hegedűs csak ennyit felelt:

— Legény legyen az, aki engem jól tud leadni. Az tehetség kell hogy legyen.

Hát ilyen indokolásokkal meríttem én bátorságot arra, hogy eljátszom vagy is lejátszom a Constantin abbét, de mindig vártam-vártam vele, míg végre eljött az egész magyar színészet ünnepe: Follinuszné 50 éves jubileuma. Lehet-e méltóbb keretet találni Ujházy Ede emléké-

nek, minthogy összekapcsolják Follinuszné 50 éves ünnepével. Tehát Follinuszné jubileumát, aki a magyar színészet legistiszteletreméltóbb legkedvesebb képviselője, összehozzuk e napon a legnagyobb magyar művész emlékével. Így került méltóan Ujházy neve Follinuszné-Csigaházy Etel neve mellé és bizonyára a nagy mester is elégedetten fogja felülről szemlélni ez ünnepnapot, mondván: „az a marha Miska még most is jól csinálja a dolgát.”

Szendrey Mihály.

A városi színház heti műsora. Csütörtök: Artatlan Don Juan. C. bérlet. Péntek: Artatlan Don Juan. A. bérlet. Szombat: Hazudik a muzsikaszó. B. bérlet. Vasárnap este: Éj királynője. C. bérlet. Vasárnap este 10 és fél órakor: Nagy kabaré.

Grozavescu konfliktusa igazgatójával

Ujabb az aradi közönség által is kedvelt tenoristát, Grozavescu Trajánt hateraz lei pénzbírságra ítélték, mire Grozavescu az összes előadásokat lemondotta. Az eset előzményei a következők: Grozavescu néhány héttel ezelőtt távol volt Clujtól és amikor visszatért, Popovici igazgató azzal fogadta, hogy miután szabadságideje alatt koncerteket adott, egy havi gázsijának elvesztésére ítélték. Grozavescut ez az eljárás nagyon bántotta és kijelentette, hogy megválna a színház kötelékétől, mert Bécsbe utazik, ahonnan négy ajánlatot kapott. Valószínű, hogy az igazgatóság és a tenorista között felmerült ellentétek hamar elsimulnak, mert a direktió részéről már megtörténtek a békítési kísérletek

A budapesti Renaissance-színház szenzációs ujdonságát: Az Artatlan Don Juant csütörtök este mutatja be Aradon a prózai együttes. A darab eredeti tiszta német humor, Lakatos László ötletes fordításával fűszerezve. Aradon már előre nagy az érdeklődés az Artatlan Don Juan bemutatója iránt és a vigjáték péntek este is műsoron marad. Az Artatlan Don Juan női főszerepét Kálmán Sári, férfi vezető-szerepét pedig Darvas Ernő alakítja. A többi szerepeket Jávor Alfréd Tökés Anny és Sipos Zsigmond játsszák.

A legmodernebb táncot táncolják Balogh Böske és Selmeczy Mihály a Hazudik a muzsikaszó szombat esti előadásán. A városi színház ismét műsorra tüzte ezt a sláger operettet s szombat estén kívül vasárnap délután és kedd este is színre kerül.

Az Éj királynője nagy sikert aratott operett vasárnap este kerül színre Balogh Böskevel, Bányász Istvánnal a főszerepben. Balogh Böske és Bányász István a mulattató vig operettben a legmodernebb táncokat mutatják be. Az Éj királynője vasárnap este bérlet szünetben kerül színre.

Diszes keretek között ünnepli meg a színház január 31-én Follinuszné Csigaházy Etel ötven esztendő jubileumát. Ebből az alkalmából a Constantin abbé kerül színre, melynek vezetésére az ünnepeit Csigaházy Etel és Szendrey Mihály játsszák. A jubileumi ünnepség az eddigi szokástól eltérőleg a közönség bevonásával fog megtörténni.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Január 24.) Dollár 210, márka 0.0150, szokol 5.70, dinár 1.90, francia frank 13.50, magyar korona 0.07. Kifizetések Budapest 15, Bécs 360, Berlin 0.0110, Prága 5.80.

Bucuresti tőrsdezárlat. (Január 24.) Páris 13.20—13.25, London 990, Newyork 214, Milano 10.10, Zürich 39.25, Prága 5.88, Bécs 0.0029, Berlin 0.0105, Budapest 0.0750. Valuták: Márka 0.0145, léva 1.15, angol font 960—975, svájci frank 41—41.50, lira 10.25—10.30, dinár 1.85—1.90, dollár 209—211, osztrák korona 0.0029—30, magyar korona 0.07—7.50, szokol 5.70—575.

Zürichi nyitás. (Január 24.) Berlin 0.0250, Newyork 536, London 2499, Páris 34.70, Milano 25.50, Prága 14.90, Budapest 0.2050, Belgrad 4.90, Varsó 0.02, Bécs 0.0074, bélyegzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Január 24.) Berlin 0.0250, Amsterdam 212, Newyork 536, London 2498, Páris 34.75, Milano 25.90, Budapest 0.2050, Belgrad 4.75, Bucuresti 2.70, Varsó 0.02, Bécs 0.0074, bélyegzett 0.0075.

Budapesti devizaközpont jegyzése. (Január 24.) Napoleon 9900, angol font 12375—12675, dollár 2660—2735, francia frank 171.50—181.50, lira 126—132, márka 0.13—15, osztrák korona 0.0370—3.90, leu 13.50—14.50, szokol 74—78, svájci frank 491—515, dinár 24—26, lengyel márka 0.0950—10.50, léva 15.50—16.50, hollandi forint 1050—1058.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.
Cenzurat:
Dr. V. MARCOVICL

Gyűjtenek a német inségeseknek.

(A francia csapatok létszámának emelése. — Mussolini közvetíteni akar.)

Münchenből táviratozzák, hogy az ottani antantmisszió tagjaival ma közölte annak a szállodának a tulajdonosa, amelyben laknak, hogy a szállodából ki kell költözniük. A szállodatulajdonos ezt azzal indokolta, hogy a német szálloda- és penziótulajdonosok megégyeztek abban, hogy sem franciáknak, sem belgáknak lakást nem adnak. A birodalom megalkapításának mai emlékünnepe nagy tömegek tüntettek az utcákon a megszállás ellen. Az egyik tüntető tömeg a Königsplatzra vonult ahol a rendőrség jelenlétében hatalmas máglyát raktak és azt meggyújtották. Egy szóval kezdett beszélni, aki kijelentette, hogy a versaillesi székelyszerződést annak az alkotói szegték meg, tehát elvesztette hatályát. Ezzel egy vaskos könyvet, amely a békeszerződés szövegét tartalmazza, kettészakított és a lángok közé dobta.

Emelik a francia csapatok létszámát.

Berlinből jelentik, hogy a franciák mindenütt emelik csapataik számát. Ujabbban főleg műszaki csapatokat, különösen vasutasokat és távirászkokat visznek a már megszállott német területekre, hogy a forgalmat a kezükbe kerítsék. A németek azt várják, hogy a helyzet akkor fog kiélesedni, ha a franciák ebben az irányban komoly lépéseket tesznek. Berlinből jelentik, hogy a mai francia minisztertanácson szóba került Münster megszállásának kérdése is, de az azon résztvevő táborno-
kok azt javasolták, hogy ne nyomuljanak be a semleges zónába és legkevésbé Münster városba, mert abban német katonaság van. **Gyűjtés a ruhrvidéki lakosságnak**

Berlinből jelentik, hogy a birodalmi kormány a Ruhr-vidék lakossága számára, amely a megszállás folytán jutott inségbe, gyűjtést indít. A birodalmi kormány ezt az akcióját a bajor kormány is erősen támogatja. A chilei németek 1000 dollárt juttattak el Cuno kancellárhoz, ami husz millió márkának felel meg. Az elbavideki szénszindikátus, a közép-németországi szénszindikátus 1—1 milliárd márkát és a kálszindikátus 100 millió márkát ajánlottak fel a kancellárnak a ruhrvidéki inségakció javára. A boroszli hivatalnokok és munkások pedig jövedelmük 3 százalékát adják az akció javára.

Berlinből jelentik, hogy Németországban a megszállás okozta újabb gazdasági válság és az újabb márká-romlás miatt a legutóbbi hét alatt is hatvan százalékot drágultak a közszükségleti cikkek árai. Néhány értékpapírnak éppen megháromszorozódott az árfolyama.

Svájc nem közvetít.

Bernből jelentik, hogy a svájci szövetségtanács mai ülésén foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy interveniáljon-e a népszövetségnek a megszállás miatt? A szövetségtanács úgy határozott, hogy a mai helyzetben nem interveniál, de fenntartja magának azt a jogot, hogy a körülmények változásával állást foglal az ügyben.

Lengyel munkások Thyssenért.

Hambornból jelentik, hogy a Thyssen-művek lengyel munkásai és egyéb lengyel alkalmazottai elhatározták, hogy tiltakoznak Thyssen letartóztatása ellen és kijelentik, hogy a német kormány rendelkezéseit teljesítik.

Mussolini felajánlotta szolgálatait Németországnak.

Berlinből jelentik, hogy ma megerősítették azt a hírt, amely szerint Mussolini olasz miniszterelnök az olasz nagykövet útján magányilag felajánlotta a német kormánynak a szolgálatait. Beavatott körök valószínűnek tartják, hogy Mussolini két helyen is felajánlotta szolgálatait, még pedig egy német, mint a francia kormánynak. Ajánlkozásának közvetítés a célja. A német külügyminiszteriumhoz közeli köröknek az a véleményük, hogy Franciaországgal külön nem tárgyalhat a német kormány, de annak nincsen akadálya, hogy a megszállás megszüntetésével tárgyalásba lépjen a nagyantant képviselőivel.

Párisból jelentik, hogy a jövőtételi bizottság elhatározta, hogy a német háború előtti államadósságok tárgyalását tekintettel a jelenlegi helyzetre, egyelőre felfüggeszti.

Londonból jelentik, hogy az olasz kormány eltekintve attól a közgazdasági katasztrófától, amely a Ruhr-vidék helyzete következtében elkerülhetetlen, a megszállást a békére igen veszedelmesnek tartja. Oberhausen álmolásán ma a német vasutasok megtagadták az engedelmisséget mire a belga katonaság letartóztatta őket. A megszálló hatóságok az Essenbe érkezett német postát ma teljesen lefoglalták.

A Berliner Tageblatt tudósítója jelenti Essenből, hogy Düsseldorfba számos francia vámtisztviselő érkezett, akiket a Ruhr-vidéken osztanak szét. Nyilván előkészítik azt a vámvonalat, amelyvel az egész Ruhr-területet körül akadják venni. A mai nappal megkezdődött a francia katonaság átcsoportosítása is. egyre csökken és

A lakosság teljesen passzív viselkedést tanu-

sit a megszállókkal szemben. Essenben a pincérek már ma nem szolgálták ki a franciákat.

A franciák militarizálnak.

Düsseldorfból jelentik: A bányászok az egész Ruhr-medencében megkezdtek a munkát. Csupán a Thyssen-telepen sztrájkol még 1500 fémbányász. A francia zóna

február elsejétől egészen a koblenzi hidig kiterjeszkedik.

Párisból jelentik: A francia lapok két-három hétre jósollják a német ellentámasztás letörését. Poincaré a legerélyesebb rendszabályokhoz folyamodik. Elhatározta, hogy militarizálni fogja a Ruhr-vidék egész vasúti és postaforgalmát.

LEGUJABB.

Házbeomlás Berlinben.

BERLIN. Ma délelőtt a „Berliner Tagblatt“ hatemeletes palotája beomlott. Eddig tíz halotról és tizenhat súlyos sebesültről számol be a

Mozi.

• Choplin és Fatty csütörtökön játszanak utoljára az Urániában. Ot pompás bohózatban szerepel a világ két mondhatni leghíresebb komikusa s a nagy siker kapcsán érdekesnek tartjuk Choplin egy nyilatkozatát közölni, amit egy amerikai lapnak tett. A népszerű Charli a következőket mondotta: A tréfacsinálás nagyon komoly foglalkozás, mely mély reható tanulmányt és koncentrált megfigyelést igényel. Hogy tehát a színész, különösen pedig a moziszínész jó komikus legyen, valóságos pszichológusnak kell lennie. Vannak olyan tréfák, amelyek a közönség egyik részénél kacagást, a másiknál pedig bosszúságot váltanak ki és ez a legszerencsétlenebb hiba. Néhány év előtt még nem tudták azt, hogy a kínai embernek van-e egyáltalán érzéke a humor iránt és igen komoly tudósok állították, hogy a kínai ember sohasem nevet, legfeljebb csak mosolyog. Nos tehát meg akarom magyarázni azt, hogy a Mutual Corporation miért fizet nekem egy évre 670,000 dollárt, ami hallatlan nagy összegnek látszik, de mégsem az, mert a munkáltatóim sokszorosan visszakapják. Most azután selyembelésű autóban kocsikáznak. Én különben szintén. És mivel érdemeltem ezt meg? Azzal, hogy nemcsak az amerikaiakat tudom megnevetetni, akik a groteszk dolgokat szeretik, hanem még a kínaiakat is.

• A bűnös város szenzációs Atlantic-film pénteken kerül bemutatásra az Uránia-színházban.

• Lady Hamilton az Apolló legközelebbi slágere, a főszerepet Lyane Haid és Conrad Weidt játszik, ugyanaz a Conrad Weidt, a ki a Hindu siremlemben a maharadzsaét játszta.

• Sasok alkonya, a csodás Napoleon-dráma befejező része még csak szombatig látható az Apollóban. A császárhű gárdisták Montder ezredes vezetésével összeesküvést szőnek hogy a kis római királyt, a szegény reichstadti herceget Franciaország trónjára segítsék. A terv szépen érlelődik, de Lise táncosnő, aki szerelmét színléve, az ezredes bizalmába férkőzik, elárulja az összeesküvést s a rendőrség be is keríti az összeesküvők palotáját. A daliás tisztek bátran szembeszállnak a halállal, mint hősök mennek a törvény elé, amely kivégezti őket. A gyönyörű álmoknak vége, a kicsi herceg soha, de soha nem lesz a nagy Napoleon utóda a fényben, ragyogásban, dicsőségben, uralkodásban. A hatalmas Napoleon-históriának ez a része épen olyan megkapó és monumentális, mint az I. rész, káprázatos szépségű a film kiállítás, gyönyörűek a díszletek. Rendezés ezer ötlete pedig

késő este érkezett távirati jelentésünk: A katasztrófát az idézte elő, hogy a négyemeletes újságpalota fölé újabb két emeletet húztak.

felejtethetenné teszi a nagyszerű képet.

A százéves Renan.

Ezerkilencszázhuszonhárom a centennárius éve. Az emberiség, amely ma véres töviskoronát hordoz a fején, meg-megáll az élet káiváriájának egy-egy stációján és ilyenkor a múlt jövőbelátó nagy embereinek arca jelenik meg előtte, biztatón és reményadón a további utakra. Emberek arca, akiket nemzetfölvívővé tett a halhatatlanság, de inkább nemzetfölvívővé tették őket magukat az életükkel és alkotásaikkal. Pasteur, Petőfi, Madách, Renan. És utánuk a többiek, akiknek százesztendősi születését ünnepli ma az utókor, amely kifosztottan, megtépázottan vánszorog a mindennapiság szürke országutjain és akiknek jó a multba nézni, hogy erőt merítsenek a jövőbe vezető uthoz.

De Renan, Krisztus szellemének talán első igazi megértője, annak a legszelebb emberi szem szögből néző megfigyelője és új apostola nem a régiek közé tartozik, ő ma is a legfiarcosabb fiatalok sorai között foglal helyet és küzd velük a dogmáktól és előítéletektől megszabadított emberért. Renan, aki Krisztust úgy mutatta be a ma emberének, ahogy minden köréje rakogatott és mesterségesen fölé szőtt szent pókhálótól menten látnunk kell, aki mint a régi apostolok, egyszerűen hirdette az ígét és az emberiség megváltását, az a Renan megértette Jézus intencióit, megértette multat és jövőt, megértette minden századokon és válaszfalakon keresztül az általános emberit. Krisztus, az eretnekek, üldözöttek, forradalmárok és ujtók Krisztusa, a megbélyegzett és megfeszített Ember int felénk Renan tiszta megvilágításában, az a Krisztus, aki „nem alapított dogmákat, nem gyártott szimbolumokat; ő megindította a világot az új szellem jegyében“. Krisztust, aki nem volt semmi más, csak: ember!

Ezerkilencszázhuszonháromban a gyűlölet, az álarc; a hazugság és kétségbeesés világában jól esik a szomorú centennáriuson erőt meríteni Renan Ernő örök szép írásaiból és a Mester tiszta életéből.

— Egy ló — hétszáz ezer korona. Jellemző a magyarországi nagy drágaságra az a szűkszavú távirati jelentés, amely annyit mond, hogy Debrecenben az állatvásáron tegnap egy pejkanca 700 ezer koronáért kelt el. Tehát 46.666 lei és egynehány bani. Nem is sok egy paripáért!

Miért nem iszol Gottschlig-rumot? Kapható mindenütt.

Apró hirdetések.

Levelzés.

SZOLID ASSZONYKA megismerkedne korrekt urfiárral, ki öt havonta 2000 Leiel segítő. Levelket „Bálat” jellegre a kiadóba kér. 356

Alkalmazás.

ALLANDÓ ÁLLÁST KAP. ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát használja.

BOLTSZOLGA csak jó bizonyítvánnyal felvétetik. Bloch papírület. 871

MUNKASNŐK könnyű munkára azonnal felvétetnek. Bloch papírület. 870

MUNKASLEANYOK szövésre felvétetnek. Pasoteán, Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 20. Fischer Elíz-palota. 832

FOMOLNÁRT elsőrangú szakembert keresünk. Sarolta-múmalom, Merozylva. 344

FIATAL segédet textil szakmából jó referenciákkal keresek. H. Hugó Kálmán, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 8. szám. 848

FIATAL német asszony bejárónőnek, mosónőnek, vagy takarítónőnek ajánkozik. Str. Poșcarului (Thokoly Imre-utca) 20. Krista Pável. 362

PERFECT főzőnő Erdélybe felvétetik. Jelentkezni Str. Grecoana (Pörényi-u.) 11. 358

PERZSASZÖNYEG készítésben jártas leányok felvétetnek „Sparta” szövőművészeti iskolában. Bohus-palota. 18179

JORAVALÓ nő mindenesnek ajánkozik. Cim a kiadóban. 865

PERFECT főzőnő keresek Bucurestbe fiatal magyar házaspárhoz. Jelentkezni Neuman-palota, II. em., 16. ajtó. 366

INTELLIGENS leány házikisasszonynak, vagy nagyobb gyermek mellé ajánkozik, esetleg vidékre is. Cim Wallinger-hirdetőbe. 18180

Vétel és eladás.

NAGY HASZONRA TESZ SZERT. ha az „Aradi Közlöny”-ben hirdet.

VESZÉK jó ár mellett egy fényképező gépet, lencse Zeisz Teszor No. 4, 5, nagysága 6x9, 9x12, 10x15, egész diszkreóit fentartva. Cim: Episcopul Radu (Magyar-utca) 28. 357

ÉLŐHAL kapható csütörtökön és pénteken Luttwák József cégnél. 359

UJ HORGOLT ruhák eladók. Str. Consistorului (Batthyányi-utca) 10. sz., ajtó 3. 368

UJ gyermekkosci eladó. Mindennemű gyermekkoscijavításokat, fedélkészítést és gumiszívást vállalom. Str. D. Bolinteanu (Arany János-utca) 1. Fűrészgár mögött. 360

FEKETE szögóra kitűnő hangra 20.000 Leiert eladó. „Uranus” iroda főpóstával szemben. 12996

ESÉDLŐ háló, uriszoba és egyéb házi berendezés eladó. Megtekinthető d. e. 9 órától d. u. 8-ig. Ujarad, Templom u. 1. 367

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szikraszövényeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elíz-palota.) 11895

TIZENKETTŐS ezüst evőeszköz, aufsatz eladó. Str. Mocioni (Orzeu-u.) 14. 368

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb árakon. Kerpel Izso könyvkereskedése. 13629

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sűrűn keresünk antik butorokat, perzsa szövényeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Salon, Ortutay-palota. 13573

MINDENEMŰ ÉKSZERT. gyöngyöket, legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 12021

HASZNÁLT, 21-es, vagy 22-es hengerezéket és egy radiál szitát megvételeire keresek. Angyal Mihály Revetis. 262

Ingatlan.

OLCSÓ HÁZHOZ JUT. ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát átolvassa.

SÉGA CSABA-UTCA 10. számú ház lakással eladó. 211

MAGAS földszintes ház 3 szobás fürdőszobás lakással, kerttel, sarok-üzletház motorállomás közepében, modern bérházak, kisebb-nagyobb házak, üzletházak, vidéki házak üzletekkel, mű és gőzmalom, szállók a hegyalján eladók. Haász-iroda, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. szám. 18512

KILENCVENNÉGY HOLDAS tanyás birtok élő és holt felszereléssel, vetéssel, kisajátítás alól mentesített, 4500 Leiert katasztrális holdanként eladó, azonnal átvehető. Haász-iroda, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. 13512

MODERN HÁZ 8 szobás lakással eladó. Cim a kiadóban. 864

SAROKBÉRHAZ Str. Cogalniceanu (Mikes Kelemen-utca) megüresedő lakással eladó. Bővebbet Dr. Orfy Gyula ügyvédnél, Str. Gheorghe Lazar (Simonyi-utca) 12. 13043

Üzletek.

FÉNYES ÜZLETE LESZ. ha hirdetését az „Aradi Közlöny” „Üzletek” rovatába feladja.

VENDÉGLŐ 8 helyiségből teljes berendezéssel 2 szobás lakással, bármilyen üzletnek alkalmas 32 ezer Leiert eladó. Haász-iroda Str. Romanului (Zrinyi-u.) 6. 18512

Oktatás.

MAGAN és gyenge tanulók egyéni oktatásban részesülhetnek Steiner, okl. tan. izr. fiuinternátus tulajdonosánál Strada Sinagogei (Chorin Aron-utca) 1. Ugyanott 3-4 tanuló teljes ellátást nyerhet. 347

Ellátás.

MEGFOG HIZNI, ha az „Aradi Közlöny” által keres teljes ellátást.

TELJES ellátást keres uri családnál intelligens fiatalember. Cim Wallinger hirdetőjében. 18179

Különféle.

ZONGORAM bére adom. Bokor Alajos Str. General Grigorescu (Tabajdi-u.) 2. sz. 361

EZERJÖFŰ gyomorelixir, páratlan hatásu szer gyomor és béibántalmak, étvágytalanság, hányinger, felhúvottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy-szertár Aradon. 10831

Famegmunkáló.

gépkezelőt, aki gépeken is dolgozik magas fizetéssel azonnali belépésre keresek.

Pápay Lajos

asztalosárnyára, ARAD, Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 71. 18179

Keresek megbízóim részére: házakat, szállókat, földeket.

Komoly vevőim vannak. Eladó ingatlanok előjegyzése díjtalan. HAASZ ALBERT ingatlanforgalmi irodája, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. 13512

Tökéletes levelező 6 hónap alatt Tények és nem üres szavak.

Tizenöt évi működésem alatt nyelvtanfolyamaimat végzett és ambiciózus leány, fiú és felnőtt tanítványaim ezrel bizonyítják, hogy egy kis szorgalommal és modern módszeremmel 6 hónap alatt tökéletes román, német, francia és angol levelezők lettek, ezen nyelveket könnyen, gyorsan és tökéletesen beszélik.

Sok ezer végzett növendékem hálás, hogy nyelvismereteik terén biztos existenciát alapítottak.

Jean Goldberg

a modern nyelvek tanára. 320 Str. Eminescu 9. II. (Deák Ferenc-u.)

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár RT.

Arad, Strada Alexandri (Salacz-utca) 6. 13649

Elfogad betéteket magas kamatozással. Arany és ékszertárgyakra zálogkölcst nyújt.

!! Cukorkagyárosok figyelmébe !! Nyersanyagok állandóan raktáron

Cacaóvaj
Cacaó
Cacaómassza
Tunkmassza

Mogyoró
Mandula
Kristály szirup
Staniol papír stb. 351

Kristály és poronkorra előjegyzéseket elfogadok: **Wolf Márton,** Strada Brancovici (Lázár Vilmos-u.) 3.

Salon köszönet,
aprított tüzfát, faszenet és kokszt házhoz szállít: 12911

KNEFFEL szénüzlete

Bulv. Reg. Ferdinand (Boros B.-tér) 2.

Adolf Lusztbáder

Ingatlanforgalmi iroda 246

Arad, Str. Desseanu (Révay-u.) 2.

Elfogadok megbízásokat házak, szállók és birtokok eladására. Előjegyzésben több kisebb-nagyobb bér és magánház, elfoglalható lakással.

Önálló magyar-német

levelező kerestetik azonnali belépésre meggye székhelyén levő nagyobb gépgyárba. :- Ajánlatok „T. M.” jellegre, fizetési igény, családi állapot, életkor és referenciák megadásával a kiadóba kéretnek. 326

Ismeri Ön már a

DIANA

sós borszesz

grandiozus hatását? Minden egészséges és minden beteg igazolhatja, hogy az elképzelhető legjobb siker csak 13671

Diana sós borszesz

használatával érhető el.

„Megbízás” vállalat

Strada Horis 2. (Széchenyi-u.) 2.

Mindennemű megbízást vállal, ingó és ingatlanok adás-vételét közvetít minden téren, árak beszerzése vagy értékesítése ügyében eljár, helyben, vidéki és külföldi levéiben megbízásokat pontosan elintézi. 369